

Kariologisk diagnostik och behandling, FTV

Innehållsförteckning

Syfte och omfattning.....	1
Bakgrund	1
Definitioner	2
Mål för processen.....	2
Beskrivning	4
Referenser.....	5
Dokumenthistorik.....	5

Syfte och omfattning

Detta dokument beskriver på en övergripande nivå hur karies och erosivt tandslitage (tidigare kallat erosioner) diagnosticeras, riskbedöms och behandlas.

Bakgrund

Karies är en bakteriesjukdom som drabbar en stor del av befolkningen. Det finns stora möjligheter att förebygga karies och att förhindra progression av små skador som redan uppkommit genom att påverka levnadsvanor. Då mer omfattande kaviteter uppkommit krävs att skadad vävnad avlägsnas och ersätts med en fyllning eller en krona. Restaureringar har en begränsad livslängd och kräver oftast upprepade omgörningar under tandens livslängd. Genom riskbedömning kan en individs risk för att drabbas av kariessjukdom bedömas och lämpliga sjukdomsbehandlande åtgärder sättas in som kan förhindra fortsatt sjukdomsaktivitet.

Erosivt tandslitage brukar räknas till området kariologi. Erosivt tandslitage innebär, precis som vid karies, förlust av tandens hårdvävnad, men vid erosivt tandslitage är det genom en kemisk process som inte involverar bakterier. Riskfaktorerna för att

drabbas av erosivt tandslitage skiljer sig i vissa avseenden från karies, men båda tillstånden kan åtgärdas genom förändrade levnadsvanor.

Definitioner

Emaljkarier	Kariesskada i emaljen. D_1 = skada i yttre halvan av emaljen. D_2 = skada i inre halvan av emaljen och som inte når in i dentinet. Annat namn: initial karies
Dentinkaries	Kariesskada som passerat emaljen och når in i dentinet. D_3 = skada som passerat emalj-dentingransen. Annat namn: manifest karies.
Sekundärkarier	Kariesskada i anslutning till fyllning eller krona.
Erosivt tandslitage/Erosion	Förlust av tandens hårdvävnad genom en kemisk process som inte involverar påverkan av bakterier.
Riskbedömning	En bedömning av individens frisk- och riskfaktorer med avseende på karies och erosivt tandslitage.
Munhälsoprofil	R2 är ett beslutsstöd som hjälper behandlaren att ta fram en munhälsoprofil som bygger på så kallade statusvariabler i journalen och modifierande variabler som tas fram i samtal med patienten. Munhälsoprofil bestäms för bland annat karies och erosivt tandslitage.
Vårdplan	Vilka insatser som planeras, när de ska utföras och av vilken personalkategori.
Revisionsintervall	Tidsperioden mellan två planerade fullständiga undersökningar.

Mål för processen

I alla processer ska fokus ligga på patientens behov och insatta åtgärder ska medföra ett mervärde för patienten.

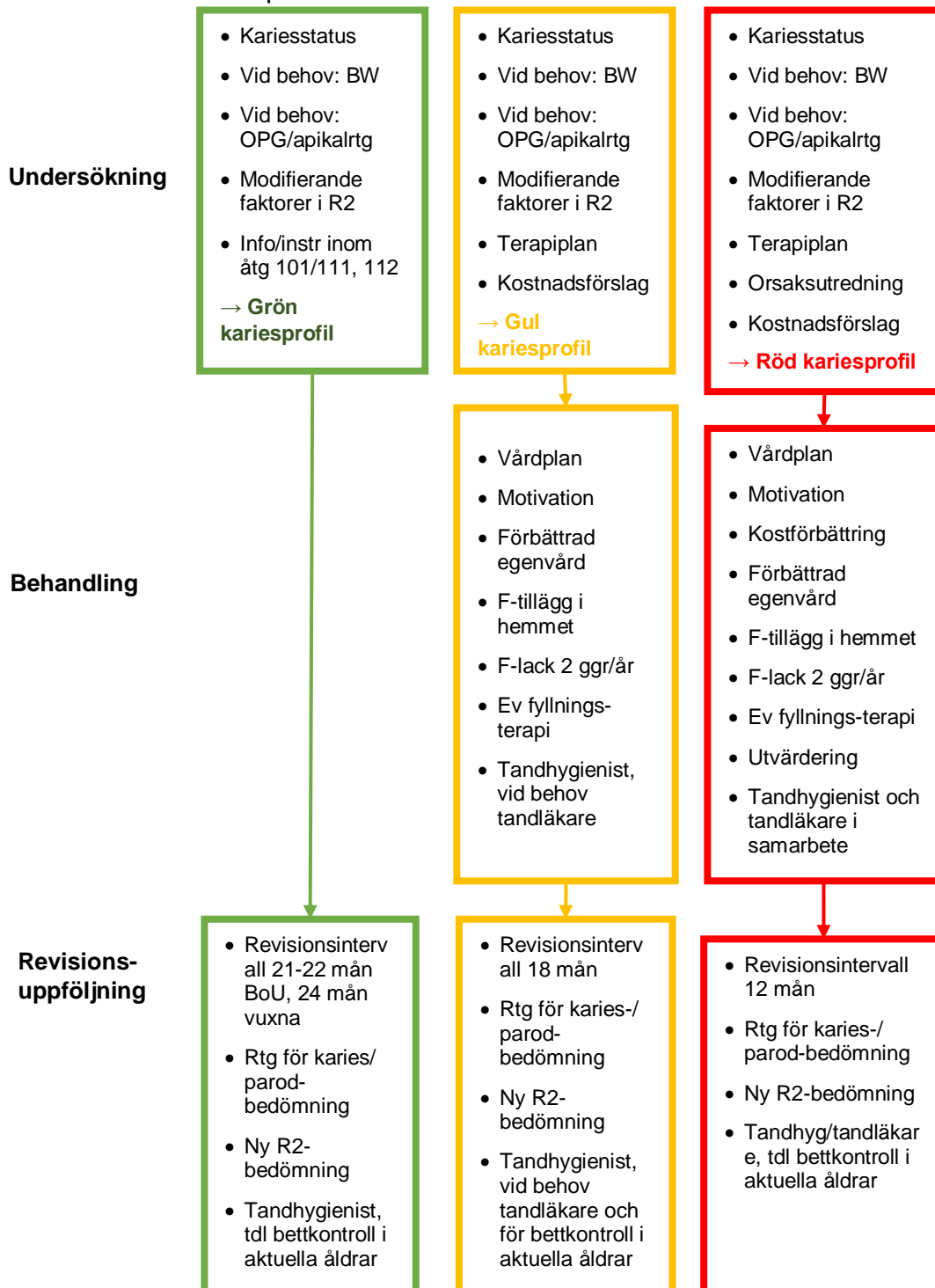
1. Patientens förekomst av sjukdom och vårdbehov ska identifieras.
2. Patienten ska få rätt vård för tillståndet.
3. Patientens delaktighet i vården ska säkras. Detta innebär ett respektfullt bemötande och att information om sjukdom, behandling och kostnader ska ges.

Målsättningen för varje enskild patient tas fram i dialog. Genom att patient och behandlare delar målsättning ökar möjligheten för att behandlingen ska lyckas. Patientens beskrivning av symtom och behov, förväntningar, möjlighet till egen vårdinsats och sociala förhållanden vägs samman med behandlarens

ställningstagande som bygger på tidigare tandvård, riskfaktorer, sjukdomsbild och behandlingsmöjligheter.

Beskrivning

Schematisk översikt av processen karies.

Referenser

Socialstyrelsen. Nationella riktlinjer för tandvård 2022. [Nationella riktlinjer för tandvård \(socialstyrelsen.se\)](#) (Hämtad 2024-05-03)

SBU.Att förebygga karies. En systematisk litteraturöversikt. Rapport nr 161. ISBN: 91-87890-81-X [Att förebygga karies \(sbu.se\)](#) (Hämtad 2024-05-03)

SBU. Karies – diagnostik, riskbedömning och icke-invasiv behandling. Rapport nr 188. ISBN: 978-91-85413-21-8 [Karies – diagnostik, riskbedömning och icke-invasiv behandling \(sbu.se\)](#) (Hämtad 2024-05-03)

Internetodontologi. Sjukdomsbehandling av karies. [Sjukdomsbehandling av karies \(internetodontologi.se\)](#) (Hämtad 2024-05-03)

Internetodontologi. Erosioner (dentala). [Erosioner \(dentala\) \(internetodontologi.se\)](#) (Hämtad 2024-05-03)

Dokumenthistorik

Författare:

Pia Gabre

Granskare:

Pia Gabre

2024-05-03,Pia Gabre uppdaterat text och referenser.

2024-11-11,Anna-Cari Lindh tog bort dokumentöversikten då den redan finns i ett separat dokument